

พระบรมมหาราชวังหลวงพระบาง พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า

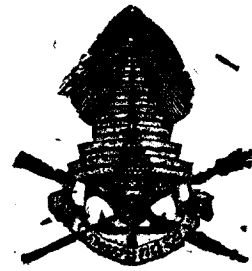
เมื่อ วันที่ ๑๗ มกราคม รัตนโกสินทร์ ศก ๑๑๓ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ออกประกาศเป็นพระราชบัญญัติ เพื่อให้เสนาบดีแลผู้มีตำแหน่งใหญ่ ที่ในเวลา นั้น ยังไม่มี ทวงตราสำหรับตำแหน่ง ให้ใช้ดวงตราตำแหน่ง ถึงข้อความที่แจ้งอยู่ในประกาศ นั้น แล้ว

บัดนี้ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานตรา พระเพลิง ทรงรามาต ให้เป็นตราตำแหน่งเสนาบดี กระทรวง ขรรคมการ เลื่อนตรา ขมขต ตาม ประทับ นั้น ไป ให้ อธิบดี กรมศึกษาธิการ ถือ เป็นตรา ตำแหน่ง สืบไป

อนึ่ง ทรงพระราชดำริเห็นว่า กรมราชเลขาธิการ เป็น กรม อัน สำคัญ เป็น หลักของราชการ ทั้งสิ้น ทุก กระทรวง ทุก กรม ด้วย เป็น กรม ที่ รวบรวม ราชการ ทั้งปวง แล อธิบดี กรมนี้ ก็มี อำนาจ มี ที่ นิ่ง ใน ที่ ประชุมเสนาบดี ผู้หนึ่ง เสมอ กับ เสนาบดี ทั้งปวง สมควรจะมี ตรา สำหรับ ตำแหน่ง ไ้ จึง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ อธิบดี กรม ราชเลขาธิการ ถือ ตรา นารายณ์ ยืน เป็น ตรา ตำแหน่ง สืบไป

ตราสำหรับ ตำแหน่ง ที่ ไ้ กล่าว มา แล้วนี้ ให้เป็น อัน ใช้ ไ้ ตั้ง แต่ วันที่ ไ้ โปรดเกล้าฯ ให้ ประกาศ นี้ ไป

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒๘ มีนาคม รัตนโกสินทร์ ศก ๑๑๔ เป็นวันที่ ๑๐๐๐๐ ในรัชกาล บัณฑิตยณีน

พระราชบัญญัติ วิธีพิจารณาความ มีโทษ สำหรับ ใช้ ไป พลาด ก่อนรัตนโกสินทร์ ศก ๑๑๕

มีพระบรมราชโองการ ใน พระบาท สมเด็จพระบรมมหาราชวังหลวงพระบาง พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ได้ทรงพระราชดำริเห็นว่า ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ รัฐมนตรี สภา ปฎักษา กัน เวียง เวียง ชื่อ พระราชบัญญัติ ลักษณะพิจารณาความ ซึ่งมีโทษ ขึ้นใหม่ ให้ใช้แทน พระราชกำหนด กฎหมาย ลักษณะ พิจารณาเดิม ซึ่ง ยัง คง ใช้ อยู่ ใน พระราชอาณาจักร สยามนี้ แต่ ว่า การ ที่ จะ ตรวจตรา ร่าง แต่ง พระราชบัญญัติ ลักษณะ พิจารณา ความ ซึ่งมีโทษใหม่ นี้ ยัง จะ ต้อง ใช้ อยู่ ไม่ แล้ว ทั้กับ เวลา ที่ จะ ใช้ พระราชบัญญัติ นี้ บัดนี้ มีความอาญา ซึ่งมีโทษ บั้คั้ง พิจารณา อยู่ มากมาย ทั้ง ความ ซึ่ง จะ ไ้ ฟ้อง ร้อง กัน ขึ้นใหม่ อีก ใน ศาล ซึ่ง จะ ระ ความ มีโทษ เหล่า นี้ ควร ที่ จะ ชำระ ให้ แล้วเสร็จ ไป เสีย คราวหนึ่ง ก่อน

จึง ทรง พระ กรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ ตราพระราชบัญญัติ วิธีพิจารณาความ มีโทษ สำหรับ ใช้ ไป พลาด ก่อนนี้ไว้ดังนี้

หมวดที่ ๑
ว่าด้วยลักษณะใต้สวน
ก่อนเวลาพิจารณา

๑ ห้ามไม่ให้จับกุม กักขัง
 โดยไม่มีหมายจับ
 ยกเสีย แต่จับกุม กำหนด ทำผิด
 ฤๅสงสัยว่า จะหนี

มาตรา ๑ การจับกุมผู้กระทำความผิด ล่วง
 สมเด็จพระราชกำหนด กฎหมาย ซึ่งมีโทษ
 หกเดือน ห้ามไม่ให้เกาะกุม จับตัวคน
 ไท คนหนึ่ง มา ฤๅ จะเอาตัวคนใดคนหนึ่ง
 กักขังไว้ สำหรับที่ จะพิจารณา ความนั้น
 โดยที่ ผู้พิพากษา ผู้มีหน้าที่ ตาม กฎหมาย
 ไม่ได้ ออกหมาย ให้ เกาะกุม จับตัวคน
 นั้นมา เว้นไว้แต่ เมื่อ จับกุม คนใด คนหนึ่ง
 กำหนด ทำการผิด ล่วง สมเด็จพระราชกำหนด
 กฎหมาย ซึ่งมีโทษ หกเดือน อยู่ ก็คือ ฤๅ
 คนใดคนหนึ่ง ซึ่งมีเหตุสงสัย ว่า ทำการ
 ล่วง สมเด็จพระราชกำหนด กฎหมาย ซึ่งมี
 โทษ หกเดือน จะหลบ หลีกหนี ไปเสีย ก็คือ จึงไม่
 ต้อง ออกหมาย จับก่อน แต่ในหมาย จับนั้น
 ต้อง กล่าวโดยย่อไว้ด้วยว่า คนผู้ต้องจับ
 นั้นเป็นผู้ที่ต้องสงสัย ว่า กระทำความผิด
 ล่วง สมเด็จพระราชกำหนด กฎหมาย ซึ่งมีโทษ
 หกเดือน อย่างไร เมื่อใดคนที่ ค้ายลิด ๗ นั้น ด้วย

๒ คนต้องจับกุมมาถึงที่ขังแล้ว
 ต้อง จก ขาญซี่ ตามเหตุ ที่ ต้อง จับนั้น

มาตรา ๒ ถ้าเกาะกุม จับเอาตัวคนใด
 คนหนึ่ง มาได้ แล้ว ก็ให้นำตัว มาส่งยัง

ตรวจ ที่ กักขัง สำหรับ แผ่นดิน แล้ว ให้
 พนักงาน จก ซื่อ ของคนผู้ต้องจับนั้น ลงไว้
 ใน สมท ขาญซี่ แลให้ จก หมาย ยื่นที่ ก ลง
 ไว้ด้วย ว่า คนผู้ต้องจับนั้น ต้องหา ว่า
 กระทำการผิด ล่วง สมเด็จพระราชกำหนด
 กฎหมาย ซึ่งมีโทษ หกเดือน อย่างไร เมื่อใด
 คนที่ ค้ายลิด ๗ กับ ซื่อ ของผู้จับ ฤๅ ซื่อ
 ของผู้พิพากษา ผู้มีหน้าที่ ตาม กฎหมาย
 ซึ่งได้ ออกหมาย จับ นั้น ลงไว้ด้วย ึ่ง ทุก คราว

๓ ต้องไต่สวนใน ๔๘ ชั่วโมง

ทั้งแต่จับตัวมา ถ้าเข้าไปด้วยเหตุใด
 ต้อง จก หมาย ไว้ตามเหตุ นั้น

มาตรา ๓ บรรดาคนผู้ต้องจับมาทุก ๆ
 คนนั้น ถ้าการควรไต่สวนได้ภายใน
 ใน ๔๘ ชั่วโมง นับแต่เวลาจับเอาตัวมา
 ไว้แล้ว ต้องให้เอาตัวมา ให้ผู้พิพากษา
 ไต่สวน คือ -

(๑) ให้ผู้พิพากษาผู้ออกหมายจับนั้น
 เอาตัวคนผู้ต้องจับมาไต่สวน, ฤๅ -

(๒) คนผู้ต้องจับมานั้น ต้องจับมา
 โดยทางอื่น นอกจากที่ได้มีหมายจับ
 กังนี้ ก็ให้ผู้พิพากษาคนใด คนหนึ่ง
 ผู้มีหน้าที่ตาม กฎหมาย เอาตัวคนผู้ต้อง
 จับนั้นมาไต่สวน ถ้าในเรื่องใด รายใด
 ต้องไต่สวน เข้าไปกว่า ๔๘ ชั่วโมง ทั้งแต่
 จับมาไว้แล้ว ก็ให้ผู้พิพากษา ผู้ไต่สวนนั้น
 จก หมาย ยื่นที่ กเหตุ การ ที่ ต้อง ชัก เข้าไป มี
 ไว้ไต่สวน ใน กำหนดนั้น ลงไว้ ใน
 เรื่องนั้น ราย นั้น ึ่ง ทุก คราว

๔ ให้ไต่สวน พิเคราะห์คดี ตาม ถ้อยคำ
 ที่ สหาย เป็น หลักฐาน
 ว่าเป็น พิรุธ ฤา ไม่
 มาตรา ๔ เมื่อ ไต่สวน คน ผู้ต้อง หา มา แล้ว
 ต้อง ให้ ผู้ พิพากษา ไต่ สวน ตาม ให้ ไต่
 ความ แน่ ว่า ผู้ ต้อง หา จะ ให้ การ แก่ คำ
 ฟ้อง ฤา คำ หา ว่า กระไร แล ให้ เขา ทัก คน
 ทั้ง หลาย ผู้ รู้ เหตุ การ ใน คำ ฟ้อง คำ หา นั้น
 มา สหาย ทัก ตาม เป็น พยาน เขา ถ้อย คำ
 เป็น หลักฐาน ไว้ ชัน หนึ่ง ก่อน แล ให้ ผู้ พิ
 พากษา ไต่ สวน พิเคราะห์ คดี ถ้อย คำ ของ พยาน
 เหล่า นั้น จง ต้อง แท้ ว่า พอ ควร จะ ฟัง เขา
 ว่า คน ผู้ ต้อง หา ฤา ผู้ ต้อง กล่าว โทษ นั้น
 มี พิรุธ ฤา ไม่

๕ คู่ความ ชัก พยาน ไต่

มาตรา ๕ คู่ความ จะ ชัก ใช้ ตาม พยาน
 คน หนึ่ง คน ไต่ ตาม พระราชบัญญัติ ลักษณะ
 พยาน ไต่ ทั้ง พยาน ฝ่าย โจทก์ ฝ่าย จำเลย
 แล คำ ทอบ ของ พยาน ท่อ คำ ตาม เช่น นี้
 ต้อง ให้ ฟัง เขา เป็น คำ พยาน ด้วย

๖ ให้ ผู้ พิพากษา มี คำ สั่ง

ตาม คำ พยาน ชัน คน ที่ พิรุธ ฤา ไม่
 มาตรา ๖ ถ้า ผู้ พิพากษา พิเคราะห์ คดี เหตุ
 ผล แล ถ้อย คำ ของ พยาน ทั้ง ปวง ไต่ ต้อง
 แท้ แล เห็น ว่า ถ้อย คำ ของ พยาน เหล่า
 นี้ ไม่ ควร ฟัง ก็ ว่า คน ผู้ ต้อง หา มี พิรุธ
 ชะการ ไต่ ฤา ถ้อย คำ ของ พยาน เหล่า นั้น
 ไม่มี ผล พอ ที่ จะ สั่ง ให้ เขา ทัก คน ผู้ ต้อง หา
 ไว้ พิจารณา ต่อ ไป เมื่อ วินิจฉัย ชัน แน่
 กัง นี้ แล ให้ ผู้ พิพากษา มี คำ สั่ง ให้

ปล่อย คน ผู้ ต้อง หา นั้น หลก พ้น ไป ที่ เกี่ยว
 ไม่ เกี่ยว ช้อง ต้อง พิพากษา ด้วย คดี นั้น ต่อ ไป
 ถ้า ผู้ พิพากษา ไต่ สวน พิเคราะห์ คดี ถ้อย คำ
 ของ พยาน ทั้ง ปวง ไต่ ต้อง แท้ แล เห็น ว่า
 ถ้อย คำ ของ พยาน เหล่า นั้น พอ ควร ฟัง
 ไต่ ว่า คน ผู้ ต้อง หา นั้น มี พิรุธ บ้าง แล
 แล ถ้า ผู้ พิพากษา ศาล ไต่ สวน นั้น มี อำนาจ
 ที่ จะ พิจารณา ความ ตลอด ไป ไต่ ก็ ให้ กำ
 หนด วัน เวลา ที่ จะ พิจารณา ต่อ ไป แต่ ถ้า
 ศาล ไต่ สวน นั้น ไม่มี อำนาจ ที่ จะ พิจารณา
 ความ ต่อ ไป ไต่ ก็ ให้ ผู้ พิพากษา กำหนด วัน
 แล เวลา ที่ จะ สั่ง คดี นั้น ไป ชัง ศาล ที่ สมควร
 จะ ชำระ กำหนด เวลา พิจารณา ต่อ ไป แล ให้
 สั่ง ทัก คน ผู้ ต้อง หา ไป ชัง ไว้ ใน ทราง คอย
 กำหนด วัน พิจารณา ฤา จะ อนุญาต ให้
 คน ผู้ ต้อง หา มี ประกัน ไป ก็ ไต่ สุก แต่ ผู้
 พิพากษา จะ เห็น สมควร แก่ รูป ความ ชัน
 มี โทษ คน ไต่ แล เขา

หมวดที่ ๓

ว่า ด้วย การ ชำระ เป็น ความ แผ่นดิน

๗ ความ โทษ หลวง ไม่มี โจทก์

ให้ ชำระ เป็น ความ แผ่นดิน ตาม คำ พยาน
 มาตรา ๗ บรรดา ความ อาญา ทั้ง ปวง ชัน
 มี โทษ หลวง เช่น ความ หา ว่า ขบถ ประ
 ทุษฐร้าย หาว่า กระทำ การ ผิด ร้าย จำ
 คน คาย หาว่า กระทำ โจกรวม ปล้น สกม
 หาว่า ลอบ ลัก ฆังไฟ หาว่า ฉ้อ บัง พระราช
 ทรัพย์ หาว่า ทำ เงิน ทำ อัฐ ทองแดง ปลอม
 หาว่า ทร โสภ ราษฎร กบ ชัน อาญา

ลงเอาเงิน ทอง หาว รั้ว สิบบน ๆ ทนสาขาด
 หาวว่า ช่มชู้ โทรม หิว หาวว่า ทำร้าย
 ต่อ พระศาสนา มี การ ทำลาย พระ พุทธรูป
 พระ สลอปเจกีย์ หาวว่า กิเลส เปน ฆราวาส
 แล ความ อาญา อย่าง อื่น ยรรคา ที่ หากิน
 อัน มี โทษ หลวง ตาม พระราช กฤษฎีกา เปน
 กัน นั้น ใน ความ เหล่า นี้ ถ้า ไม่มี คน
 ไตคน หนึ่ง เปน โทษ พ้อง กล่าว โทษ ผู้ ล่วง ตเมิก
 พระ ราช อาญา ก็ ก็ ๆ ถ้า มี โทษ
 พ้อง กล่าว โทษ ผู้ ล่วง ตเมิก พระ ราช อาญา อยู่
 แล้ว แต่ ผู้ นั้น ไม่ ตึกใจ ว่า ความ เรื่อง
 นั้น ต่อ ไป ด้วย เหตุ ประการ ไต ๆ ก็ ก็ ต้อง
 เปน นำ ที่ ของ เจ้า พนักงาน กรม อัยการ แล ผู้
 รักษา กฎหมาย จะ ต้อง พ้อง กล่าว โทษ ผู้ ล่วง
 ตเมิก พระ ราช อาญา ใน ความ ที่ ไม่ มี คน
 อื่น เปน โทษ ๆ จะ ต้อง ว่า ความ เรื่อง ที่
 โทษ เติม ไม่ ตึกใจ ว่า นั้น ต่อ ไป เมื่อ เห็น
 ว่า มี พยาน พอ ที่จะ พิสูจน์ ให้ สมจริง ไต ว่า
 ผู้ ล่วง ตเมิก พระ ราช อาญา นั้น มี ข้อ พิสูจน์
 กระทำ ผิด ต่อ พระ ราช กำหนด กฎหมาย

๘ ให้ เจ้า พนักงาน กอง ตระเวน
 แล กอง ใต้ ส่วน
 ช่วย เสาะ หา พยาน ได้ ชั่วระ

มาตรา ๘ ให้ เจ้า พนักงาน อำเภอกำนัน
 กอง ตระเวน แล กอง ใต้ ส่วน โทษ หลวง
 ใน กรุง แล หัวเมือง สิบ ส่วน หาคำ พยาน ๆ
 สิ่ง สำคัญ อัน เปน หลักฐาน ใช้ เปน ตัว พยาน
 ๆ ทั่ว คน ผู้ ซึ่ง ควร อ้าง เปน พยาน นั้น
 ส่ง มา ให้ กรม อัยการ ๆ เจ้า พนักงาน ผู้
 รักษา กฎหมาย ที่ จะ เปน ผู้ พ้อง คำนับ เสมอ ไป

หมวด ที่ ๓

ว่า ด้วย ลักษณะ พิจารณา

๙ คู่ ความ แต่ง ทนาย ช่วย ว่า ความ ไต
 มาตรา ๙ ใน การ พิจารณา ความ นั้น ให้
 โทษ แล จำเลย มี อำนาจ แต่ง ทนาย ช่วย ว่า
 ความ ไต แต่ ต้อง ทำ หนังสือ แต่ง ทนาย ไว้
 เปน สำคัญ ต่อ ศาล ด้วย แม้ ว่า แต่ง ทนาย
 แล้ว ก็ ก็ คู่ ความ ๆ ผู้ พิพากษา ตระลา การ
 จะ ให้ ทั่ว ความ มา ให้ การ ด้วย ก็ ไต

๑๐ ถึง กำหนด ชั่วระ โทษ ไม่ มา
 ก็ ให้ ยก พ้อง เสียบ

๑๐ ถึง กำหนด ชั่วระ โทษ ไม่ มา
 ก็ ให้ ยก พ้อง เสียบ
 เว้น แต่ มี เหตุ ที่ ควร เลื่อน เวลา ชั่วระ ต่อ ไป
 มาตรา ๑๐ เมื่อ ถึง กำหนด วัน แล เวลา
 นัด พิจารณา แล้ว ถ้า ฝ่าย โทษ ไม่ มา ศาล
 เอง ก็ ก็ ๆ ไม่ ไต แต่ง ทนาย ให้ มา แทน
 ตัว ก็ ก็ ก็ ให้ ศาล ใต้ ส่วน ดู ถ้า ไต ความ
 จริง ว่า โทษ ไต รับ หมาย นัด วัน แล เวลา
 แล ที่ ๆ ไต กำหนด นัด พิจารณา แล้ว ทั้ง นี้
 ก็ ให้ ศาล คัด สิ้น ยก พ้อง ของ โทษ เสียบ
 ที่ เกี่ยว เว้น ไว้ แต่ ศาล จะ ทำ ริศ ก
 เห็น มี เหตุ สมควร ที่ จะ เลื่อน วัน พิจารณา
 ต่อ ไป ไต ไม่ เท่านั้น

๑๑ โทษ หา จำเลย ไต การ รับ แล้ว
 ให้ คัด สิ้น ลง โทษ

๑๑ โทษ หา จำเลย ไต การ รับ แล้ว
 ให้ คัด สิ้น ลง โทษ
 มาตรา ๑๑ ถ้า โทษ ๆ ทนาย ของ โทษ
 มา ศาล ความ กำหนด ผิด แล ไต ทั่ว จำเลย
 มา พร้อม แล้ว ก็ ให้ ศาล พิจารณา ต่อ ไป
 ทั้ง นี้ คือ ให้ อ้าง คำ พ้อง ไต จำเลย พัง
 ถ้า จำเลย ไต การ รับ สรรภาพ จริง กาน คำ พ้อง

แต่ไม่ได้ให้การ ยกเหตุผลขึ้นแก้ตัวต่อ
 สู้คำฟ้อง ถ้าไม่ได้ให้การ ยกเหตุ
 ขอบความ กระณา เพื่อให้ศาลยกข้ออื่น
 โทษมากให้น้อยลง ในการที่ตนกระทำ
 ผิดล่วงละเมิดกฎหมายแล้ว ก็ให้ศาลยก
 สิ้นลงโทษ จำเลย ตามพระราชกำหนด
 กฎหมายเสียทีเดียว

๑๒ ถ้าจำเลยไม่รับให้ศาล

ซักไซ้จำเลยแต่พยาน ทั้ง สองฝ่าย

มาตรา ๑๒ ถ้าจำเลยไม่ให้การ ถ้าได้
 การปฏิเสธคำฟ้องแล้ว ก็ให้ศาลถาม
 ซักไซ้ไล่เลียง จำเลย ตามคำฟ้องก่อนแล้ว
 ให้สืบพยาน ฝ่ายโจทก์ หมก แล้ว ถ้าฝ่าย
 จำเลย มีพยาน ก็ให้สืบพยานฝ่าย จำเลยต่อไป

๑๓ จำเลยให้การแก้ ให้เต็มที่

แต่ซักถามพยาน ได้

มาตรา ๑๓ ศาลต้องยอม ให้จำเลยมี
 โอกาส ให้การ แก้ตามคำฟ้องได้ โดยเต็ม
 ทุกประการ แต่ให้ จำเลย ซักถามพยาน
 คนใดคนหนึ่ง ซึ่งต้องอ้าง มาให้การ ยืนยัน
 เขา จำเลย ได้ทุกคน

๑๔ พยานต้องให้การเรียงตัวกัน

โดยลำดับ ตามที่ ศาล จะ ยังค้ำ

มาตรา ๑๔ บรรดาพยานทุกคน จะ ต้อง
 ให้การ แยกกัน เรียงตัว ไปที่ ศาลโดย
 ลำดับ ให้ผู้พิพากษาวินิจฉัยว่า ควร จะ
 เรียกพยานคนใด มาให้การ ก่อน แลหลัง
 สุดแต่ จะ เห็น สมควร

๑๕ วิธีสืบพยาน ใช้ ตามพระราชบัญญัติ

ลักษณะพยาน ร, ศ, ๑๑๓

มาตรา ๑๕ วิธีสืบพยาน สำหรับ การสืบพยาน
 ยังมีอยู่ ในพระราชบัญญัติลักษณะพยาน ลง
 วันที่ ๒๒ มกราคม, ศ, ๑๑๓ นั้น ให้เอา
 มาใช้ ในการสืบพยาน ในกระบวนการพิจารณา
 ความอาญา ซึ่งมีโทษหลวงได้ทุก ประการ

๑๖ คู่ความ จะ ขอ ให้พยาน ให้การอีก

ครั้งหนึ่ง ถ้าให้

พยานไป จากศาล ๆ ก็สั่งได้

มาตรา ๑๖ เมื่อพยานให้การเสร็จแล้ว
 จำเลย จะร้องขอ ให้พยาน ขงคนออกไป อยู่
 เดี่ยวภายนอกศาลแล้ว ขอให้พยานคน
 หนึ่ง ๆ หลาย คน มาให้การ อีกครั้งหนึ่ง
 คือ ให้การแยกกันทีละคน ๆ ให้มาให้
 การ ยืนยัน ต่อกัน ก็ให้ศาลยอมอนุญาต
 ฝ่ายผู้พิพากษา จะ สั่ง ให้ถามพยาน ทั้ง
 ข้างก็ได้ ถ้าฝ่ายโจทก์จะ ร้องขอถามพยาน
 ทั้งนี้ข้าง ก็ให้ศาล อนุญาตเหมือนกัน

๑๗ ให้ศาลพิจารณาพิเคราะห์ว่า

ควรพิจารณาข้อหา ข้อใดก่อนแล หลัง

มาตรา ๑๗ ในคดี เรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่ง
 มีจำเลย ต้องฟ้องหลายคนแล้ว ก็ให้ผู้พิ
 พากษาพิจารณาพิเคราะห์ว่า ควรพิจารณาข้อหา
 ในฟ้อง ซึ่งกล่าวโทษจำเลย คนใดก่อน
 คนใดหลัง สุดแต่จะเห็นสมควร

๑๘ เริ่มชำระ แล้วก็ได้ชำระ

ต่อไปให้แล้วอย่าให้ซักซ้ำ

มาตรา ๑๘ ถ้าคดีเรื่องใด ศาลได้ ทั้ง ค้ำ

พิจารณาแล้ว ก็ต้องจับพิจารณาพิพากษา
คดี เรื่อง นั้น ต่อไป กว่าจะแล้วเสร็จ อย่าให้
ต้องหยุดการพิจารณาไว้ โดยไม่มีเหตุอัน
จำเป็นที่จะต้องชักช้าต่อไป

๑๙ เมื่อฟังคำพยานแลคำชี้แจง

มาของคู่ความแล้วให้ศาล ตัดสิน

ว่า ๑๙ เมื่อผู้พิพากษาได้ฟังคำพยาน
แลได้ฟังคำชี้แจง ในคำพยาน แล
ในบทกฎหมาย ทั้งฝ่ายโจทก์ฝ่าย จำเลย
เสร็จแล้ว ก็ให้พิพากษาคัดสินในที่ประชุม
ศาล ถ้าเห็นว่าพิจารณาได้ความจริงตาม
ฟ้องแล้ว ก็ให้ลงโทษจำเลย ตาม พระราช
กำหนดกฎหมาย ถ้า เห็นว่าพิจารณาไม่
ได้ความจริงตามฟ้องแล้ว ก็ให้ยกฟ้องเสีย

หมวดที่ ๔

ลักษณะพิพากษาตัดสิน

๒๐ เมื่อชำระแล้วให้ตัดสิน

ไม่ช้ากว่าสามวัน

มาตรา ๒๐ ผู้พิพากษา ต้องพิพากษา
ตัดสิน ในวันที่ได้ชำระแล้ว ถ้ามีคดีนั้น
ในกำหนดภายใน ๓ วัน นับตั้งแต่วันที่ได้
ชำระแล้ว แต่ผู้พิพากษาจะพิพากษาคัดสิน
วันใดแล้ว ก็ต้องนัดให้โจทก์จำเลย ทราบ
ล่วงหน้าเสียก่อน

๒๑ คำตัดสินต้องเขียน

มาตรา ๒๑ คำพิพากษาคัดสินนั้นต้อง
ให้เขียนเป็นตัวอักษรแล้ว ให้ยื่นคำ
พิพากษาทั้งปวง ผู้ใดลงชื่อเห็นพิพากษา
ตัดสินคดีเรื่องนี้ เขียนชื่อลงลายมือ
ของตนไว้ ึ่งทุกนาย

๒๒ คำตัดสินต้องชี้ขาด

ในข้อต่าง ๆ คือ-

มาตรา ๒๒ ในคำตัดสินนี้ให้ผู้พิพาก
ษาลงชื่อเห็นชี้ขาด ในข้อซึ่งจะกล่าว
ไว้ต่อไปนี้ คือ-

-:~:-

๑ จำเลยผิดทั้งฟ้องฤไม่

ข้อ ๑ พิจารณาได้ความจริงว่า จำเลย
ได้กระทำการผิด ล่วงละเมิดกฎหมายตาม
เช่นกล่าวในฟ้องนี้ฤไม่

-:~:-

๒ จำเลยทำผิดโดยเหตุ

คั่งที่หาฤที่แก้หนี้ฤไม่

ข้อ ๒ ถ้าฝ่ายโจทก์ฟ้องหา กล่าวว่
จำเลย ทำการผิดโดยเหตุต่าง ๆ อัน
ควร ทวิโทษ ให้หนักขึ้นก็ดี ถ้าฝ่าย
จำเลย ให้การแก้กล่าวว่ จำเลยทำการ
ผิดโดย มีเหตุต่าง ๆ อันควร จะลดหย่อน
ผ่อนโทษได้ก็ดี เมื่อฝ่ายโจทก์ฝ่าย
จำเลย กล่าวคั่งนี้แล้ว ก็ให้ชี้ขาดว่
จำเลย ได้ ทำ การผิด ด้วยเหตุต่าง ๆ อย่าง
ใด อย่างหนึ่ง คั่งเช่นว่ามาแล้วนี้ฤไม่

-:~:-

๓ จำเลยทำผิดโดยเหตุคั่งที่แก้แล้ว

มีบทกฎหมายยกเว้นฤไม่

ข้อ ๓ ถ้าฝ่ายจำเลยให้การแก้กล่าว
ว่ ข้อที่จำเลย ทำ การผิดนั้น ย่อมไม่ม
โทษ ตาม กฎหมาย คั่งนี้แล้ว ก็ให้ชี้ขาดว่

(๑) ข้อที่ฝ่ายจำเลยกล่าวแก้หนี้ พิจารณาได้สมจริงฤไม่ แล ถ้าพิจารณา
สมจริงแล้ว ก็ให้ชี้ขาด อีกชั้นหนึ่ง ว่

(๒) ข้อที่ฝ่ายจำเลยกล่าวแก้ แล

พิจารณาไว้ สมจริงนั้น ย่อมเป็นการไม่
มีโทษ ตามกฎหมายจริง ๆ ไม่จริง

—:—

ถ้า ชี้ ชาติว่า จำเลย ไม่ผิด ก็ให้ สั่ง ปล่อย
เมื่อ ได้ ชี้ ชาติ ตาม ความ ซึ่ง ได้ กล่าว มา
ข้าง ต้น นี้ แล้ว เห็น ว่า จำเลย ไม่ ได้ กระ
ทำการ ผิด ล่วง ละเมิด ต่อ กฎหมาย แล้ว ก็
ให้มี คำ สั่ง เกิด ชาติ ใน คำ พิพากษา ตัดสิน
ให้ ปล่อย จำเลย หลุด พ้น ไป ที่ เกี่ยว

—:—

ถ้า ชี้ ชาติว่า ผิด โดย เหตุ อย่าง ไດ ก็ ให้ วาง
บทกฎหมาย ตาม เหตุ นั้น ให้ มี กำหนด โทษ ด้วย
เมื่อ ได้ ชี้ ชาติ เห็น ว่า จำเลย ได้ ทำ การ
ผิด โดย มี เหตุ ต่าง ๆ อัน ควร จะ พิจารณา ได้
หนัก ๆ ไม่ ก็ ก็ แล กระ ทำ ผิด โดย มี
เหตุ ต่าง ๆ อัน ควร จะ ลด หย่อน ผ่อน โทษ ได้
ๆ ไม่ ก็ ก็ แล การ ผิด นั้น ไม่ มี ข้อ ยก
เว้น โทษ ไว้ ใน กฎหมาย ดัง นี้ แล้ว ก็ ให้
ผู้ พิพากษา ลง เนื้อ เห็น ชี้ ชาติ พิพากษา
ตัดสิน ว่า โทษ จำเลย ลง ให้ ชัก เจน
โดย โทษ ฐาน โทษ ตาม พระราช กำหนด
กฎหมาย ซึ่ง คง ใช้ อยู่ ใน สมัย นั้น

๒๓ ให้ ตัด สิน โดย ที่ เห็น มาก กว่า

มาตรา ๒๓ ใน เวลา ประชุม พิพากษา ตัดสิน
คดี ทุก ๆ เรื่อง นั้น ให้ อธิบดี ผู้ พิพากษา
ตาม ผู้ พิพากษา ทั้ง ปวง ผู้ นิ่ง ประชุม อยู่ ด้วย
ให้ แสดง ความ เห็น ของ ตน เรียง ทัว ไป
ที่ ละ คน ใน ข้อ ความ ซึ่ง จะ ต้อง วิวินิจฉัย
ให้ ทัด ลง เกิด ชาติ กัน นั้น ึ่ง ทุก ๆ ข้อ แต่
ให้ อธิบดี ผู้ พิพากษา แสดง ความ เห็น

ของ ตน ภาย หลัง ผู้ พิพากษา ทั้ง ปวง
แล ให้ วิวินิจฉัย ข้อ ความ ทุก ๆ ข้อ เป็น ตก
ลง กัน ตาม ความ เห็น ของ ผู้ พิพากษา ซึ่ง
มาก กว่า กัน นั้น

ถ้า ใน ข้อ ความ อัน เกี่ยว กัน นั้น มี ผู้
พิพากษา แสดง ความ เห็น ต่าง กัน
ออก ไป กว่า ๒ พวก แล้ว แล ถ้า จะ วิวินิจฉัย
ความ ข้อ นั้น เอา เป็น ตก ลง กัน ตาม
ความ เห็น ของ ผู้ พิพากษา ซึ่ง เห็น มาก
กว่า กัน นั้น ไม่ ได้ แล้ว ดัง นี้ ก็ ให้ ผู้ พิ
พากษา ผู้ ซึ่ง มีความ เห็น ว่า จำเลย
มี พิรุธ แรง กว่า ผู้ พิพากษา คน อื่น ๆ นั้น
ยอม ลง เนื้อ เห็น ด้วย กับ ผู้ พิพากษา ผู้ อื่น
ซึ่ง มีความ เห็น ว่า จำเลย มี พิรุธ น้อย กว่า
ความ เห็น นี้

ในการ ลง ความ เห็น ใน ข้อ ความ ที่
ควร พึง เอา เป็น จริง ๆ ไม่ ก็ ก็ ใน ข้อ บท
กฎหมาย ที่ ประกอบ ใช้ นี้ ก็ ก็ ให้ ผู้ พิพากษา
ทั้ง ปวง พิจารณา เอา แต่ โดย ที่ เห็น บริ สุทธิ์ แก่
ใจ แล ปราศ จาก อหะหะ ๔ ประการ อย่าง ใด ปล่อย
ให้ จิตร ของ ตน ถ้า เอียง ไป ด้วย ความ เห็น
แก่ หน้าที่ ทอด ๆ เห็น แก่ พวก พ้อง ๆ
ประชุม ชน ไท ๆ เพื่อ ว่า คำ พิพากษา ตัด
สิน ของ ผู้ พิพากษา เหล่า นี้ จะ ได้ ประกอบ
ไปด้วย ความ สติ ย์ แล ความ สุจริต ธรรม อย่าง
ยิ่ง ที่ จะ เป็น ไป ได้

หมวด ที่ ๕

ลักษณะ อุกจรณ์

๒๔ คู่ ความ อุกจรณ์ ได้ ใน ๑๕ วัน
มาตรา ๒๔ ถ้า ผ่าน โทษ ฎีกา ปล่อย จำนวน

เห็น ว่า คำพิพากษาตัดสิน ของ ศาลเดิม นั้น ไม่ถูกต้อง ด้วย กฎหมาย และ ยุติธรรม แล้ว จะฟ้อง อุตสาหกรรม กี่ ก็ แต่ต้อง ยื่น ฟ้อง ต่อ ศาล นั้น ใน กำหนด ๑๕ วัน นับ แต่ วัน อ่าน คำพิพากษา ตัดสิน เป็น ต้น ไป

๒๕ คำฟ้อง อุตสาหกรรม ต้องให้ เกิด ความ ตามเหตุ ความจริง และ ตามบท กฎหมาย อย่าให้ เรียก ผู้พิพากษา มาเป็น จำเลย มาตรา ๒๕ คำอุทธรณ์ นี้ ให้เขียน เป็น ฟ้อง แล้ว ให้ผู้ อุตสาหกรรม ฎา ทนาย ของ ตน นำไปยื่น ต่อ ศาลเดิม นั้น แต่ใน ฟ้อง อุตสาหกรรม ทุก ฉบับ ต้องรวมใจ ความเรียง เป็น ข้อ ยก เหตุ ตามความ จริง ตามบท กฎหมาย ที่ เห็น ว่า เป็น องค์ อุตสาหกรรม ได้ การ อุตสาหกรรม คำตัดสิน อย่าง นี้ ห้าม อย่า ให้ เรียก ผู้พิพากษา มาเป็น จำเลย ให้เรียก แด่ คำตัดสิน มาพิจารณา . และ ให้ คู่ความ เดิม มาว่าความ กัน ต่อไป ถ้า คู่ความ จะฟ้อง ทำให้ เรียก ผู้พิพากษา มาเป็น จำเลย ก็ต้อง ให้ ฟ้อง เป็น คดี ใหม่ ต่างหาก ตามความผิด ที่ จะ ฟ้อง หา นั้น

๒๖ ถ้า ผู้ อุตสาหกรรม ตก ตราง อยู่ จะ ยื่น ฟ้อง ให้ผู้คุม ไปยื่น ต่อศาล กี่ ก็

๒๖ ถ้า ผู้ อุตสาหกรรม ต้อง ชี อยู่ ใน ตราง แล้ว จะ ส่ง ฟ้อง อุตสาหกรรม ต่อ พนักงาน ผู้คุม แด่ รัักษาทราง นั้น ให้ นำมา ยื่น ต่อ ศาล แทน ตัว ก็ได้

๒๗ ให้ ศาล อันต้อง อุตสาหกรรม ยื่น สำนวน แล คำ ฟ้อง ต่อ ศาล อุตสาหกรรม ใน ๕ วัน มาตรา ๒๗ ภายใน ๕ วัน นับ แต่ วัน ได้ รับ

ฟ้อง อุตสาหกรรม ไว้ เป็น ต้น ไป นั้น ให้ อธิบดี ผู้ พิพากษา ศาล ซึ่ง ได้ พิพากษา ตัดสิน คดี เรื่อง ที่ ต้อง อุตสาหกรรม นั้น ส่ง ฟ้อง กับ คำ ตัดสิน แล เทียบ ถ้อย คำ สำนวน ทั้งปวง ใน คดี เรื่อง นั้น มา ยัง ศาล อุตสาหกรรม

๒๘ ให้ ศาล อุตสาหกรรม กำหนด วัน ชำระ ใน ๑๕ วัน เว้น แต่ มี เหตุ ชัก ช้อง แต่ อย่าให้ ชำระ เกิน กว่า ๒ เดือน

มาตรา ๒๘ เมื่อ ศาล อุตสาหกรรม ได้ รับ บรรดา ถ้อย คำ สำนวน มา หมก แล้ว ก็ ให้ ศาล อุตสาหกรรม ออกหมาย นัด กำหนด วัน แล เวลา ที่ จะ พิจารณา ความ อุตสาหกรรม นี้ ไป ให้ คู่ความ ทราบล่วงหน้า ก่อน แล ถ้า ฝ่าย ผู้มี ใ้ อุตสาหกรรม ร้อง ขอ สำเนา ฟ้อง อุตสาหกรรม เมื่อใด ศาล อุตสาหกรรม ก็ ต้อง อนุญาต ให้ สำเนา ฟ้อง อุตสาหกรรม ตามความ ประสงค์

กำหนด นัด วัน แล เวลา ที่ จะ พิจารณา ความ อุตสาหกรรม นั้น อย่าให้ ชำระ เกิน ไป กว่า ๑๕ วัน นับ ตั้ง แต่ วัน ที่ ศาล อุตสาหกรรม ได้ รับ บรรดา ถ้อย คำ สำนวน มา เว้นไว้ แต่ มี เหตุ พิเศษ เกก ชัน จึง ให้ กำหนด นัด เกิน กว่า นั้น ขึ้น ไป ได้ แล ต้อง ให้ จกหมาย ยื่น ทั้ง เหตุ พิเศษ นั้น ลง ไว้ ด้วย จง ทุกคราว แต่ อย่างใด ก็ ก็ ห้าม ไม่ ให้ กำหนด เกิน เกิน กว่า ๒ เดือน ขึ้น ไป นับ แต่ วัน ได้ รับ บรรดา ถ้อย คำ สำนวน ไว้

๒๙ ให้ นัก คู่ความ ก่อน ๕ วัน

มาตรา ๒๙ ศาล อุตสาหกรรม จะ ต้อง ส่ง หมาย นัด ไป ยัง ฝ่าย โจทก์ แล ฝ่าย จำเลย ให้ รับ ล่วง หน้า อย่าง ชำระ ที่ สุด เพียง ๕ วัน ก่อน ถึง วัน กำหนด นัด พิจารณา ความ อุตสาหกรรม

๓๐-ชำระ ความ อุตฺตฺรณฺ์ นั้น ให้ อำน
 สำนวน แล พัง คำ ชี้แจง ของ คู่ความ
 มาตรา ๓๐ เมื่อ ถึง วัน กำหนด ทัก พิจารณา
 ความ อุตฺตฺรณฺ์ แล้ว ให้ ศาล อุตฺตฺรณฺ์ อำน
 ถ้อย คำ สำนวน ใน ความ เติม แล พ้อง
 อุตฺตฺรณฺ์ จน จบ แล้ว ให้ พัง คำ ชี้แจง มูลคดี ของ
 เจ้า พนักงาน กรม อัยการ ผู้รักษา กฎหมาย
 ฤๅถ้า ใน ความ เติม นั้น มี โทษ ว่ากล่าว ก็
 ให้ พัง คำ ชี้แจง ของ โทษ แล จำเลย ใน
 ความ เติม ฤๅ คำ ของ ทนาย ฝ่าย โทษ
 แล ฝ่าย จำเลย

๓๑ ศาล อุตฺตฺรณฺ์ ฤๅ คู่ความ จะ เรียก
 พยาน เก่า ใหม่ สืบ ก็ ได้

มาตรา ๓๑ ถ้า ศาล อุตฺตฺรณฺ์ พิเคราะห์ เห็น
 จำเป็น จะต้อง พิจารณา ข้อ ประเด็น ข้อใด
 ข้อหนึ่ง ซึ่งมี อยู่ใน พ้อง อุตฺตฺรณฺ์ ออก
 ให้ แจ่ม แจง แล้ว ก็ ให้ ศาล อุตฺตฺรณฺ์ มี
 อำนาจ เรียก พยาน ซึ่ง ได้ ให้ การ ไว้ ใน
 ความ เติม นั้น มา สืบ อีก ครั้ง หนึ่ง ก็ ได้
 ฤๅ ให้ เรียก คน อื่น ฤๅ สิ่ง สำคัญ อื่น
 มา สืบ เช่น พยาน ใหม่ อีก ก็ ได้ การ สืบ
 พยาน อีก ครั้ง ว่า มา นี้ ศาล อุตฺตฺรณฺ์ ดำ
 วิธี เห็นสมควร ให้ สืบเอง ก็ ได้ ฤๅ ฝ่าย
 โทษ ฝ่าย จำเลย จะ ขอ ให้ สืบ ก็ ให้ ศาล
 อุตฺตฺรณฺ์ อนุญาต ตาม ความ ประสงค์ สุด แต่
 ศาล อุตฺตฺรณฺ์ จะ ดำวิธี เห็นสมควร

๓๒ ความ ใน มาตรา ๑๒, ๑๔, ๑๕, ๑๖

ใช้ ชำระ ชั้น อุตฺตฺรณฺ์ ด้วย

มาตรา ๓๒ ข้อบังคับ สำหรับ การ สืบ พยาน

ยังมี อยู่ใน มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๔ มาตรา
 ๑๕ แล มาตรา ๑๖ แห่ง พระราชบัญญัติ นี้ ก็
 ให้ เอา มา ใช้ ใน การ สืบ พยาน ชั้น พิจาร
 ณา ความ อุตฺตฺรณฺ์ ความ อาญา ซึ่ง มีโทษ หลวง
 ใต้ ทุก ประการ

๓๓ ศาล อุตฺตฺรณฺ์ ชำระ แล้ว

ต้อง ตักสิน ใน ๓ วัน

มาตรา ๓๓ ศาล อุตฺตฺรณฺ์ จะต้อง พิจารณา
 ตักสิน ใน วัน พิจารณา เสร็จ สำนวน แล้ว ฤๅ
 ภายใน กำหนด สาม วัน นับ ตั้ง แต่ วัน พิจาร
 ณา เสร็จ สำนวน แล้ว เป็น ต้น ไป แต่ ศาล
 อุตฺตฺรณฺ์ จะ ต้อง แจง ความ ให้ ฝ่าย โทษ
 แล จำเลย ทราบ วัน แล เวลา ที่ ศาล อุตฺตฺรณฺ์
 กำหนด จะ พิจารณา ตักสิน ด้วย

๓๔ ศาล อุตฺตฺรณฺ์

แก้ คำ ตักสิน ได้ ตาม ความ เห็น

มาตรา ๓๔ ใน การ พิจารณา ตักสิน ชั้น อุต
 ตฺรณฺ์ ความ อาญา ซึ่ง มีโทษ หลวง นี้ ศาล
 อุตฺตฺรณฺ์ มี อำนาจ เติม ที่ จะ ยกเลิก ฤๅ
 เปลี่ยน แปลง ฤๅ แก้ไข ฤๅ เอา ตาม คำ
 วาง บท ประโยช ของ ศาล ซึ่ง ต้อง อุตฺตฺรณฺ์
 แล้ว วาง บท ประโยช ใน ครั้ง ที่ สุก ตาม
 แต่ ศาล อุตฺตฺรณฺ์ จะ ดำวิธี เห็น ว่า ศาล
 เติม ควร ต้อง วาง บท ประโยช นั้น คือ พ
 ิจารณา ให้ ปล่อย ตัว จำเลย หลุด พัน ไป ฤๅ
 พิจารณา ให้ ลงโทษ จำเลย ตาม ความ ผิด ฤๅ
 ลด หย่อน ผ่อน โทษ ฤๅ ทวิโทษ ขึ้น ซึ่ง
 ศาล เติม ได้ พิจารณา ประโยช ไว้ แต่ เติม สุก
 แต่ จะ เห็น ชอบ ด้วย กฎหมาย แล ยุติกรรม

๓๕ คำขรรณเนียม

มาตรา ๓๕ การพิจารณาความ ตาม
พระราชบัญญัตินี้ ห้ามอย่าให้เรียกค่า
ฤชา ขรรณเนียม อย่างหนึ่ง อย่างใด เว้น
ไว้แต่คดี ที่ฟ้องหาเรียกเอาค่าสิน
ไหม้เดิมกับโทษด้วย จึงให้เรียกค่า
ขรรณเนียมขึ้นศาลจากโทษนั้น

หมวดที่ ๖

ลักษณะ ทำโทษตามคำพิพากษาตัดสิน

๓๖ คำตัดสินความ มีโทษ เป็นที่สุด เมื่อ—
มาตรา ๓๖ คำตัดสินความ มีโทษ ทั้งปวง
ย่อมเป็นที่สุด และจะให้กระทำตามคำ
ตัดสินนั้น คือ—

—:—

๑ ศาลชั้นแรก

ตัดสินแล้ว ไม่มีอุทธรณ์

ข้อ ๑ เมื่อศาลชั้นแรก ได้ตัดสินแล้ว
ไม่มีฟ้องอุทธรณ์ภายในกำหนด ฤๅ
ความทั้งสองฝ่าย ลงลายมือช่อมตาม
คำตัดสินอย่างหนึ่ง, กับ—

—:—

๒ แต่เมื่อศาลอุทธรณ์ได้ตัดสินแล้ว

ข้อ ๒ เมื่อศาลอุทธรณ์ได้ตัดสินแล้ว แต่
ไม่มีฎีกา ก็ต้องกระทำโทษตามคำ
ตัดสินนั้น เว้นไว้แต่คำตัดสินโทษประ
หารชีวิต ฤๅ รับทรัพย์สมบัติจึงต้อง
งดไว้ ทำความความที่ไว้ ในมาตรา ๓๕
ต่อไปนี้

๓๗ คำตัดสินถึงที่สุดให้ปล่อยแล้ว

จะกลับชำระ ทำโทษอีกไม่ได้

มาตรา ๓๗ เมื่อคำตัดสินได้ถึงที่สุดแล้ว
ผู้ต้องหาไม่มีโทษแล้ว ก็ต้องปล่อย
ตัวเสียทันที และจะกลับเอาตัวมา กักขัง
ฤๅ ตัดสินลงโทษ ในคดีอันเดียวกันอีก
นั้นไม่ได้

๓๘ คำตัดสิน ประหารชีวิต ศาลใด ๆ ต้อง

ให้ศาลอุทธรณ์ตัดสินขึ้นด้วย จึงเป็นที่สุด

มาตรา ๓๘ เมื่อศาลที่ได้พิจารณาคดีแรก
นั้น ได้ตัดสินลงโทษ ประหารชีวิต ฤๅ
รับทรัพย์สมบัติ และจำคุกจนตลอดชีวิต
ในคดีเรื่องใด ต้องให้ส่งสำนวนคดี
เรื่องนั้น มาให้ศาลอุทธรณ์ตรวจก่อน
ศาลอุทธรณ์ตัดสินขึ้นตามนั้น แล้ว จึงจะ
เป็นถึงที่สุดได้

๓๙ คำตัดสินโทษ ประหารชีวิต รับ และ จำ

คุกจนตาย ต้องทูลเกล้าฯ ถวายพร้อม กับฎีกา
มาตรา ๓๙ คำตัดสิน อันใดอันหนึ่ง
ซึ่งถึงที่สุดแล้ว แต่เป็นคำตัดสิน มีโทษ
ประหารชีวิต รับทรัพย์สมบัติ ฤๅ จำ
คุกจนตลอดชีวิต ก็ต้องให้เสนาบดี
กระทรวงยุติธรรม นำคำตัดสินนั้น ทูล
เกล้าฯ ถวาย ถ้ามีฎีกาของผู้ต้องคดี
สินโทษนั้นด้วย ก็ให้ ทูลเกล้าฯ ถวาย
พร้อมกัน เมื่อทราบกระแส พระบรมราช
โองการ ให้เป็นไปตาม คำพิพากษา ฤๅ
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้งดเว้นเสีย ประ
การใด จึงให้กระทำตาม พระบรมราชโอง
การนั้น ทุประการ

๔๐ กำหนดให้ ใช้

มาตรา ๔๐ พระราชบัญญัตินี้ จะควร ใช้ใน
ศาลหัวเมืองมณฑลใด ตั้งแต่เมื่อใด จะ
ให้ ไปรณเกล้า ฯ ให้ ประกาศ ใน ราชกิจจานุเบก
ษา แต่ให้ เจ้ากระทรวงมี สาร ตรา ยัง คับ
ไปยังหัว เมืองมณฑลนั้น ๆ แต่หัวเมืองมณฑ
ลใดที่ยังไม่ได้ ไปรณเกล้า ฯ ให้ ใช้พระราช
บัญญัตินี้ ให้ คงปฏิบัติไปตามเดิมก่อน

พระราชบัญญัตินี้ ตราไว้แต่วันที่ ๒๗
เมษายน รัตนโกสินทร์ศก ๑๑๕ เป็นวันที่ ๑๐๐๓๐
ในรัชกาลปัจจุบันนี้

เล็ดจ ออก แหก เมือง ต่าง ประเทศ

วันที่ ๒๕ เมษายน รัตนโกสินทร์ศก ๑๑๕
เวลาบ่าย ๕ โมงเศษ พระบาทสมเด็จพระเจ้า
อยู่หัว เสด็จออกพระที่นั่งจักรีมหาปราสาท
องค์เบอง ขวพทิศ เจ้าพนักงาน กระทรวง
ว่า การต่าง ประเทศ แล กระทรวงวัง
นำเสนอยอร์ โยเดมาเรีย เดอชชา ฮอร์ตา
เอกออสตา อรรถราชททวิเศษ ผู้มีอำนาจ
เต็ม ของพระเจ้ากรุงโปรตุกอล ๑ เซนยอร์
อันโตนิโอ โยกีม บัสโต เลซานการ ๑
เลเบเตเนร์ อันโตนิโอ ยีนเยโร ซิลวาโน
ผู้ช่วย ๑ เจ้าทละของ ดิลิพระบาท ถวาย
พระราชสาสน์ ของพระเจ้ากรุง โปรตุกอล
ซึ่ง ทรง เြียบอ อรรถราชททวิเศษ สำหรับ
กรุงสยาม คนก่อน กลับ แล ถวาย พระราช
สาสน์ ทรง ตั้ง ให้ ท่าน อรรถราช ทท วิเศษ
ผู้นี้ เป็น อรรถราชททสำหรับ กรุงสยาม สืบ
ต่อไป พระบาท สมเด็จพระ เจ้า อยู่หัวมีพระ

ราชดำรัส ด้วย ตาม สมควร แล้ว ท่านทั้งสาม
นี้ กลับ จากที่ เฝ้า
ในการนี้มี กอง ทหาร แต่ง เต็มยศ ขึ้น
แถวตาม ขรรคม เข็ม

พระราชทาน ลัญญาบัตร

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จออก
ขุนนาง ได้ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระ
ราชทาน ลัญญาบัตร แก่ ข้าราชการ มีราย
นามรายวัน ดังแจ้งต่อไปนี้

- วันที่ ๒๕ เมษายน รัตนโกสินทร์ศก ๑๑๕
 - ๑ ให้ขุนมหาวิสูตร เป็นหลวงนรินทร์
ภรณ์ เจ้ากรมช่างทอง คง ถือ ศักดิ์ทินา ๖๐๐
 - ๒ ให้นายฉายนมหาคเล็ก บุตรหลวง
มดโยชานโยค เป็นขุนราชรถยาน ปลัด
กรมรถ ถือ ศักดิ์ทินา ๖๐๐

๓ ให้นายมงคลมหาคเล็ก บุตรพระยา
ราชโยชานโยค เป็นจ่าโจสุรแก้ววัน กรมพระตำรว
ใหญ่ขวา ฝ่ายพระราชวังบวร ถือ ศักดิ์ทินา ๔๐๐

วันที่ ๓๐ เมษายน รัตนโกสินทร์ศก ๑๑๕
ให้หลวงวิจิตรชลไชย ผู้ช่วยราชการเมือง
สมุทรสงคราม เป็นหลวงวิจิตรสุริ
มีตำแหน่งราชการ ใน กระทรวงมหาดไทย
ถือ ศักดิ์ทินา ๖๐๐

วันที่ ๖ พฤษภาคม รัตนโกสินทร์ศก ๑๑๕
ให้พระโทะเรลช อู กาวี เป็นพระบริรักษ์
จตุรงค์ มีตำแหน่งราชการในกระทรวงกระลา
โหม ถือ ศักดิ์ทินา ๘๐๐